



Jakelussa manituille

ASETTAMISPÄÄTÖS

TEM/2609/00.04.01/2013 ✓

18.12.2013

TEM 108:00 / 2013

## TYÖRYHMÄN ASETTAMINEN VALMISTELEMAAN ENERGIAINFRASTRUKTUURIASETUKSEN MUKAISEN TOIMIVALTAISEN VIRANOMAISEN NIMEÄMISTÄ JA YHTEISTÄ ETUA KOSKEVIIN HANKKEISIIN LIITTYVIEN LUPAMENETTELYIDEN JÄRJESTÄMISTÄ

### Tausta

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 347/2013, annettu 7 päivänä huhtikuuta 2013, Euroopan laajuisten energiainfrastruktuurien suuntaviivoista ja päätöksen N:o 1364/2006/EY kumoamisesta sekä asetusten (EY) N:o 713/2009, (EY) N:o 714/2009 ja (EY) N:o 715/2009 muuttamisesta tuli voimaan 14 toukokuuta 2013. Asetuksen tavoitteena on taata poliittinen ja säädöksiin pohjautuva varmuus vuodelle 2020 ja siitä eteenpäin asetettujen EU:n energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteiden kannalta välttämättömien energiainfrastruktuuri-investointien toteuttamiselle.

Asetuksessa esitetään investointeja yhteensä 12 prioriteettikäytävään ja -aihealueeseen. Sähkökäytäviä asetuksessa nimetään neljä, kaasukäytäviä neljä, öljykäytäviä yksi ja aihealueita neljä. Suomeen liittyvistä hankkeista on mainittu Baltian energiamarkkinoiden yhdistämissuunnitelman loppuunsaattaminen sähkön ja kaasun osalta (BEMIP Electricity ja BEMIP Gas). Investoinnit kootaan yhteiselle listalle, jonka komissio vahvistaa. Näitä hankkeita kutsutaan yhteistä etua koskeviksi hankkeiksi, (Projects of Common Interest, PCI-hankkeet), Komissio julkaisi ensimmäisen luettelon PCI-hankkeiksi 14. lokakuuta 2013. Luettelo vahvistetaan tämän jälkeen joka toinen vuosi.

Asetus muodostaa kokonaisuuden Verkkojen Eurooppa - rahoitusvälineen (Connecting Europe Facility, CEF) kanssa. CEF:n puitteissa rahoitusta on jaettavissa 29 miljardia euroa vuosina 2014-2020. Energiaverkkojen osuus rahoituksesta on 5,85 miljardia euroa.

Asetus sisältää seuraavia keinoja, joilla valittuja PCI-hankkeita edistetään tavoitteiden saavuttamiseksi:

- Tehostetaan rakentamislupien myöntämisprosesseja lyhentämällä hallinnollisia viiveitä

- Parannetaan lupaprosessien läpinäkyvyyttä ja julkista osallistamista
- Vahvistetaan säädöskehikkoa ottamalla käyttöön rajat ylittävään kustannusten jakoon liittyviä säädöksiä (edunsaaja maksaa periaate) ja investointiriskit huomioivia tariffikannustimia (käyttäjä maksaa periaate)
- Mahdollisuus saada unionin rahoitustukea erityisesti CEF:n kautta. CEF:llä avustetaan kannattavia ja ympäristön kannalta hyviä projekteja; varmistetaan pääsy riittävään pääoma- ja velkarahoitukseen ja poikkeustapauksissa tarjotaan rahoitusta sellaisille projekteille, jotka eivät ole kaupallisesti kannattavia.

Asetuksessa säädetään PCI-hankkeiden toteuttamisen vauhdittamisesta lupaprosesseja nopeuttamalla. Lupaprosessin kestolle asetetaan ylärajaksi kolme vuotta kuusi kuukautta, joka jakaantuu kahteen osaan: hakemusta edeltävään menettelyyn (enintään kaksi vuotta) ja lakisääteeseen lupamenettelyyn (enintään vuosi ja kuusi kuukautta). PCI-hankkeiden lupaprosesseja varten tai niitä koordinoimaan asetetaan yksi kansallinen toimivaltainen viranomainen.

Asetuksessa määritellään säännöt, joilla tunnistetaan yhteisen edun mukaiset projektit. Projektien yleisinä kriteereinä on, että investointi tai sen vaikutukset kohdistuvat vähintään kahteen jäsenvaltioon, tai että se ylittää vähintään yhden jäsenvaltion ja Euroopan talousalueeseen kuuluvan maan rajan. Lisäksi määritellään erityisvaatimuksia infrastruktuuri-luokka- ja aihealuekohtaisesti, esimerkiksi vaatimuksia siirtokapasiteetin kasvulle. Suomen kannalta merkityksellisiä PCI-hankkeita voivat lähinnä jäsenvaltioiden rajat ylittävät sähkönsiirtojohdot ja maakaasunsiirtoputket sekä suuren kokoluokan nesteytetyn maakaasun (LNG) tuontitermiinaalit.

Asetuksessa annetaan myös säännöt, joiden mukaan yhteisen edun mukaisiin projekteihin liittyvät kustannukset voidaan jakaa jäsenmaiden välillä. Lisäksi asetuksessa määritetään ehdot, joiden täytyessä yhteisen edun mukaiset projektit voivat saada unionin rahoitustukea tutkimuksiin annettavien avustusten ja rahoitusvälineiden muodossa.

### **Asetuksen edellyttämät kansalliset toimenpiteet ja niiden aikataulu**

Asetus edellyttää jäsenvaltioilta seuraavia toimenpiteitä:

- Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen nimittäminen
- PCI-hankkeiden lupamenettelyn järjestäminen asetuksen mukaisesti
- Ympäristöarviointimenettelyjen sujuvoittaminen; muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet ja mahdolliset lainsäädäntötoimenpiteet
- Käsikirja yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sovellettavasta lupamenettelystä.

*Kansallisen toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen ja muutokset PCI-hankkeiden lupamenettelyihin*

Art 8 mukaan kunkin jäsenvaltion on nimettävä yksi kansallinen toimivaltainen viranomainen, joka on vastuussa yhteistä etua koskevien hankkeiden lupaprosessin helpottamisesta ja koordinoinnista ns. yhden luvun periaatteella. Samalla tulee valita Art 8 mukainen koordinaatiomenetelmä (kokonaisvaltainen, koordinoitu tai yhteistyöhön perustuva). Kussakin vaihtoehdossa toimivaltainen viranomainen voisi tehdä eri määrän lupa-asioihin tai niiden käsittelyyn liittyviä päätöksiä muiden viranomaisten puolesta (Art 8-10). Yhteistyöhön perustuva menetelmä tulee erikseen perustella komissiolle.

Toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen on Suomessa toteutettava säätämällä siitä laissa. Lisäksi edellytetään muutoksia niitä lupa-asioita koskeviin lakeihin ja alempaan lainsäädäntöön, jotka voivat kuulua asetuksen säätämisen menettelyn soveltamisalaan.

Asetuksen tarkoittamien PCI-hankkeiden lupamenettelyjen muutostarve on selvitettävä ainakin seuraavien lakien osalta:

- sähkömarkkinalaki (588/2013)
- maakaasumarkkinalaki (508/2000)
- laki Suomen talousvyöhykkeestä (1058/2004)
- vesilaki (587/2011)
- ympäristönsuojelulaki (86/2000)
- maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999)
- laki kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta (603/1977)

Nimeäminen on asetuksen mukaan tullut tehdä viimeistään 16 marraskuuta 2013.

*Ympäristöarviointimenettelyihin kohdistuvat toimenpiteet*

Art 7 mukaan jäsenvaltioiden on komission antama ohjeistus asianmukaisesti huomioon ottaen arvioitava, mitkä toimenpiteet ovat mahdollisia ympäristöarviointimenettelyjen (YVA, SOVA, meristrategia, habitaatti-, lintu-, vesipuite-, Seveso II- ja III- sekä IED-direktiivit) sujuvoittamiseksi ja niiden yhdenmukaisen soveltamisen varmistamiseksi ja ilmoitettava komissiolle arvioinnin tulos.

Arvioinnissa todetut muut kuin lainsäädäntötoimenpiteet tulee toteuttaa 24 huhtikuuta 2014 mennessä. Mahdolliset lainsäädäntötoimenpiteet on saatettava voimaan 24 heinäkuuta 2015 mennessä.

*Käsikirja yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sovellettavasta lupaprosessista.*

Art 9 mukaan jäsenvaltion tai toimivaltaisen viranomaisen on, tarvittaessa yhteistyössä muiden asianomaisten viranomaisten kanssa, julkaistava käsikirja yhteistä etua koskeviin hankkeisiin sovellettavasta lupaprosessista.

Käsikirja on julkaistava viimeistään 16 toukokuuta 2014.

## **Työryhmän asettaminen**

Työ- ja elinkeinoministeriö asettaa työryhmän valmistelemaan energia-infrastruktuuriasetuksen edellyttämän kansallisen toimivaltaisen viranomaisen nimeämistä ja PCI-hankkeiden lupamenettelyihin liittyviä lainsäädäntömuutoksia.

Työryhmän tehtävänä on:

- 1 laatia ehdotus kansallisen toimivaltaisen viranomaisen nimeämiseksi ja sen edellyttämäksi lainsäädännöksi
- 2 laatia ehdotus vaihtoehdoksi, jonka mukaan PCI-hankkeita koskeva lupamenettely toteutetaan Suomessa
- 3 selvittää PCI-hankkeita koskevan lupamenettelyn edellyttämät muutostarpeet kansalliseen lainsäädäntöön
- 4 laatia ehdotus PCI-hankkeita koskevan lupamenettelyn edellyttämiksi lainsäädännön muutoksiksi.

Työryhmän on laadittava lainsäädäntöä koskeva ehdotuksensa hallituksen esityksen muotoon.

Työryhmä kuulee tarvittaessa asiantuntijoita.

## **Toimikausi**

Työryhmän on annettava ehdotuksensa 31 maaliskuuta 2014 mennessä.

## **Kokoonpano**

### **Puheenjohtaja**

hallitusneuvos Arto Rajala, työ- ja elinkeinoministeriö

### **Jäsenet**

hallitusneuvos Kari Mäkinen, työ- ja elinkeinoministeriö

lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöministeriö

lakimies Heikki Vestman, Energiamarkkinavirasto

ympäristöneuvos Marja-Terttu Parsama, Etelä-Suomen aluehallintovirasto

yksikön päällikkö Eija Lehtonen, Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

**Pysyvä asiantuntija**

lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö

**Sihteeri**

ylitarkastaja Johanna Juvonen, työ- ja elinkeinoministeriö

**Kustannukset**

Työryhmän työ tehdään virkатыönä. Työryhmässä edustettuna olevat organisaatiot vastaavat edustajiensa kokouksiin osallistumisesta aiheutuvista matka- ja majoituskuluista.

  
Jan Vapaavuori  
Elinkeinoministeri

  
Petteri Kuuva  
Teollisuusneuvos

**JAKELU**

Työryhmän puheenjohtaja, jäsenet, pysyvä asiantuntija ja sihteeri

**TIEDOKSI**

TEM Energiaosasto  
TEM Henkilöstö- ja hallintoyksikkö  
Oikeusministeriö  
Ulkoasiainministeriö  
Ympäristöministeriö  
Energiamarkkinavirasto  
Etelä-Suomen aluehallintovirasto  
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus  
Energiateollisuus ry  
Suomen Kaasuyhdistys ry  
Fingrid Oyj  
Gasum Oy  
TEM Kirjaamo